

TRADIČNÁ HIADLOVSKÁ SVADBA

Jeden z najdôležitejších krokov u mladých ľudí v minulosti ale aj dnes je svadba. Okolo nej panovalo, a ešte čiastočne aj dnes panuje, mnoho zvykov a obyčajov. Zvykov však postupne stále viac ubúda, a dnes sa svadba v Hiadli už nekoná tak, ako pred 78-80 rokmi.

Podľa záznamov v miestnej kronike bol priebeh svadby nasledovný. Svadby sa zásadne konali v nedeľu. Týždeň predtým chodili družičky a družbovia po dedine s harmonikou povolať ľudí na svadbu. Všade ich pekne privítali, pohostili a poďakovali za pozvanie. Celý týždeň pred svadbou sa piekli koláče. Vyvrcholením bolo pečenie v pekárenských peciach, kde sa piekli tvarožníky, makovníky a orechovníky. V peciach kúrili len skúsené gazdinky.

V sobotu večer sa v dome nevesty poschádzali družičky, aby uvili pierka zaťovi a družbom a venček pre nevestu. V nedeľu pred sobášom sa poschádzali svadobní hostia do domu mladuchy, kde ich svadobní rodičia privítali a pohostili. Vo vedľajšej izbe obliekali nevestu krstná mať a niekoľko družičiek, ktoré jej vložili do venčeka z rozmarínu peniaz (korunu) a zviazali ho červenou stužkou, aby nevesta bola šťastná a bohatá. Pritom jej spievali pieseň, ktorou sa nevesta odoberala od rodičov a kamarátok. Okrem nevesty obliekali aj staršiu ženu za *babu*. Keď bola mladucha prichystaná, družička zavolała mladého zaťa a *starejšieho*. V izbe na nich čakala zahalená baba, pričom mladý zať musel hádať, či je to jeho vyvolená. Takto sa to opakovalo trikrát, kedy už prišla tá pravá. Starejší odviezol mladý pár k ostatným svadobčanom, tam ich vypýtal od rodičov, ktorým zároveň za všetko poďakoval a poprosil ich o požehnanie. Po odobierke sa svadobčania pobrali cez kopec pešo do Moštenice. Po obrade v kostole sa svadobný sprievod zišiel na hostine ženícha. V dome ženícha bola brána zatvorená, takže svadobčania museli vtípne vyjednávať, aby im otvorili bránu. Napokon svadobčanov pustili do domu. Pri dverách privítali mladý pár chlebom, soľou a lyžicou medu (aby im chlieb nikdy nechýbal a život mali sladký ako med). Hodili na zem tanier, ktorý sa rozbil na malé kúsky. Mladý zať musel pozametať všetky čriepky, nevesta mu pridržala lopatku, na ktorú si zhŕňali spoločné šťastie. Potom ženích na rukách preniesol nevestu cez prah a za nimi vošli svadobní hostia. Keď sa usadili, starejší vstal a vyzval svadobčanov, aby povstali a pomodlili sa. Po modlitbe pripili mladým na dlhý a šťastný život. Hodovalo sa až do polnoci. Okolo polnoci starejší vyhlásil *vykrúcanku*, počas ktorej ženích vykrúcal svadobčianky a nevesta svadobčanov. Za tanec sa platilo do taniera. Po vykrúcanke nasledovala *zavijanka* – čepčenie. Keď mladuchu preobliekli, rozčesali jej vlasy na pútec, zaplietli do vrkočov, zakrútili do kontíka a cez mostík navliekali biely čepiec. Nakoniec ju prikrášlili kvietkovanými stužkami. Zavitú mladuchu odviezol družba k starejšiemu. Zároveň povedal veselý vinš, ktorý zakončil slovami „*a Vy hutci hrajte!*“ Mladuchu vyzval do tanca a až potom mohli tancovať aj ostatní svadobní hostia. Zábava trvala až do rána bieleho. V pondelok sa roznášali výslužky zo svadobnej hostiny a večer sa konala hostina v dome nevesty, na ktorú mladomanželia chodili pozývať krstných rodičov, družičky a družbov. Po večeri vzali periny, maľovanú truhlicu s výbavou, naložili na ovenčený voz, s ktorým odišli do domu ženícha. Počas celej cesty spievali svadobné piesne. V dome ženícha bola však opäť brána zamknutá, takže svadobčania znovu museli vyjednávať aby im bránu otvorili. Keď výbavu uložili, všetci zasadli za svadobný stôl a zabávali sa do druhého rána. Svadba trvala až tri dni.